

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА В КОМІКСАХ

УКРАЇНСЬКИЙ
КУЛЬТУРНИЙ
ФОНД

Добрий вечір! Ми всі з України,
Де культура і мова жива,
В кожній хаті - щаслива родина,
У той час, як лютує війна!

Ми сідаємо в коло при свічці
І розмови ведем про добро
І про цінності наші одвічні,
Що Кобзар оспівав і Франко!

Ми єдині й згуртовані, враже,
Як Боян ще у «Слові...» співав...
Твоє військо усе тут поляже!
Зрозумій, що війну ти програв!

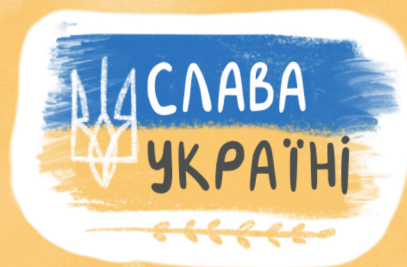
Ми підтримуєм в серці багаття,
І «огень» той іде поміж нас!
Не лягає у землю завзяття, —
Пише Леся і знав це Лукаш!

Ми умієм, мозкалю, кохати...
Наші Мавки і Мотрі в борні...
За своє будем гідно стояти,
Майже так, як колись Кайдаші!

Добрий вечір! Ми всі з України!
В нас культура і мова жива!
Наша нація — міць і родина!
Не страшна нам, мозкалю, війна!

22.10.2022 р.

Ольга Ходацька: спеціально для проєкту
"Українська література в коміксах"

Авторка ідеї та співвласниця проєкту - **Ольга Ходацька**
Керівниця та співвласниця проєкту - **Надія Грачова**

* Особлива подяка за сприяння у підготовці проєкту **Черкун Олені та Головань Марії**

СЛОВО ПРО ПОХІД ІГОРІВ

Давньоруська* перлина
українського ліро-епосу.

Перше видання - 1800р.

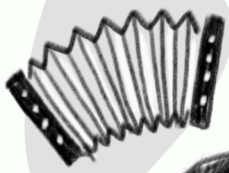
читати
переклад

*Мається на увазі Київська Русь - середньовічна східноєвропейська феодальна монархічна держава зі столицею в Києві, що існувала впродовж IX-XIII століть. Об'єднувала під владою князів із династії Рюриковичів східнослов'янські, балтські та фіно-угорські племена

АВТОР

співець
Боян

один з
учасників
походу

князь Ігор

син Ігоря
Володимир

СЛОВО ПРО ПОХІД ІГОРІВ

пам'ятка періоду Київської Русі

Єднайтеся
проти ворога

«Золоте слово»
Святослава -
головна ідея

підемо самі,
окремо від усіх

Руська земля -
центральный
образ

недотримання
хронологічної
послідовності

високохудожні
описи природи

авторські
роздуми

АВТОР

невідомий
український поет
з тих часів,
можливо, лицар,
що був у Ігоревій
дружині

ОСНОВНА ДУМКА

тільки в єдності
- сила; «золоте
слово» - любов
до Батьківщини,
збереження її
єдності

ЛІТЕРАТУРНИЙ РІД

ліро-епос

ТЕМА

зображення
невдалого походу
новгород-
сіверського
князя Ігоря на
половців 1185 р.
Історична доля
Руської землі

НАПРЯМ

орнаменталізм

ЖАНР

героїчна поема (на
думку деяких
літературознавців -
повість, літописна
повість)

ІДЕЯ

заклик руських
князів до єднання
для спільної
боротьби проти
зовнішніх ворогів

короткий
зміст

ІСТОРИЧНА ОСНОВА

Сварки між князями
Київської Русі

Пограбування міст,
спалення сіл, вбивство
родичів

О, клас! Поки вони
сваряться, нападимо
на них!

Половці

Святослав переміг

Ха! Я теж
половців завоюю

← Ігор

Поразка

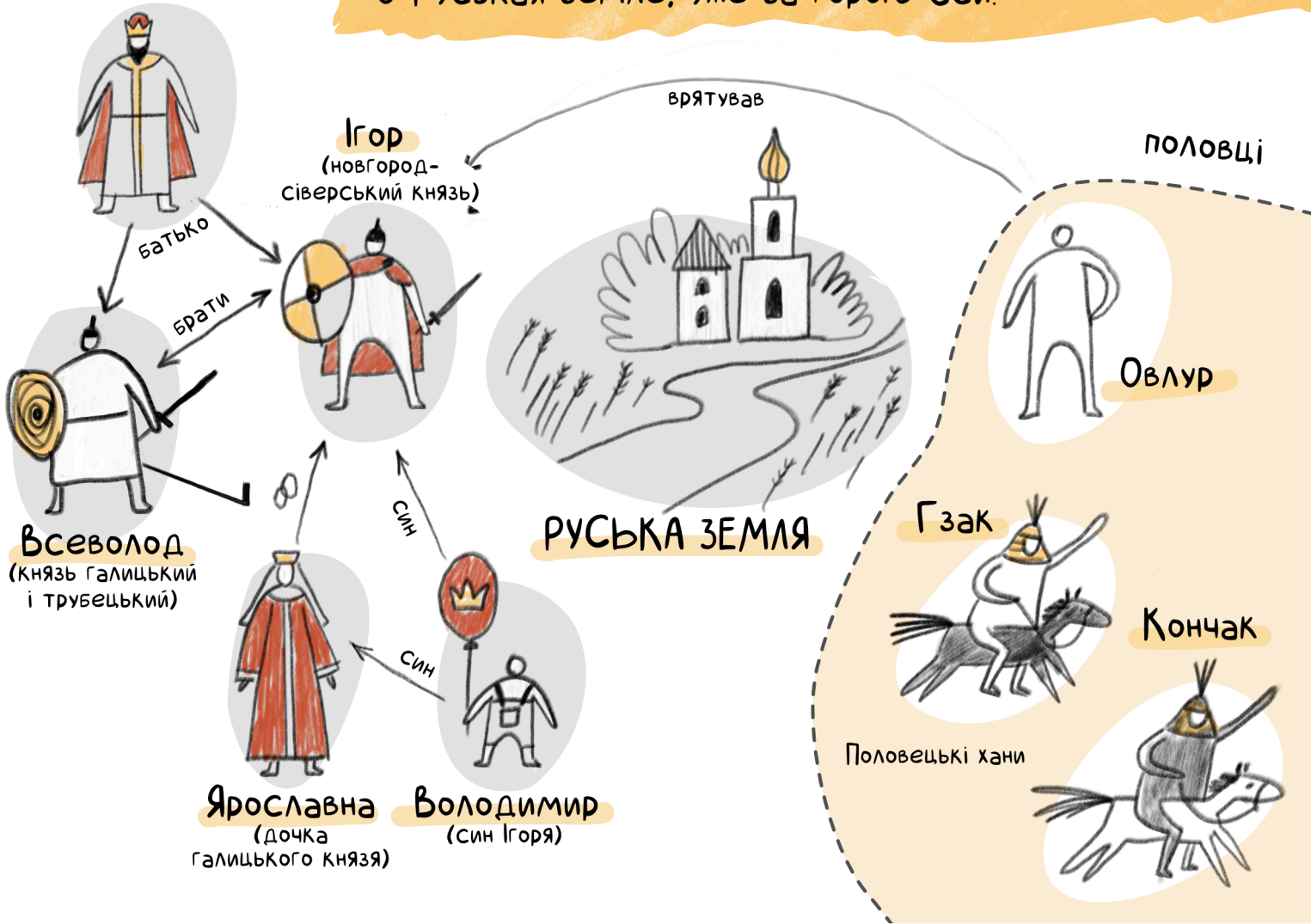
ГЕРОЇ

Святослав
(Київський князь)

«...Половці ідуть від Дону, і від моря, і з усіх сторін
руські полки обступили...

...Бути грому великому! Іти дощу стрілами з Дону
великого! Отут списам поломитись, отут шаблями
пощербитись об шоломи половецькії, на ріці на Каялі,
біля Дону великого!

О Руськая земле, уже за горою єси!»

СЮЖЕТ

Як же розповісти?

Як Боян?

Чи по-сучасному?

1

Або загинемо, або будемо пити шоломами воду з Дону!

Лучче ж би потятим бути, аніж полоненим бути!

Ігор

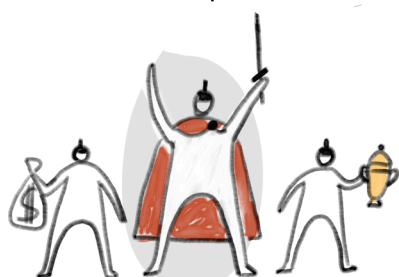
затемнення сонця

Всеволод (Буй-тур)

2

День 1

Ура-а-а!!

дружина Ігоря перемагав

3

День 2

4

криваві зорі

чорні хмари хочуть закрити 4 сонця (4 князі)

День 3

довго б'ються

половці

Падають стяги Всеволода

Ігор іде на допомогу

3 дні билися

Загинуло військо Ігоря

Пересів Ігор-князь із сідла золотого в сідло невольне

5

Засмутилася природа

6

«мутен сон»

Святослав

7

«Золоте слово» зо слізьми змішане

8

9

Як би втекти?

Ось тобі кінь!

10

«Думкою поле міряє од великого Дону до малого Дінця»

Овлур

У Путивлі-граді на валу. Там горює вранці Ярославна:

«Світле сонце! Ти погоже сяєш. Так навіщо спрагу насилаєш На хоробрих русичів і мужа? І невже тобі, ясне, байдуже, Що безводдя луки їм скрутило, Сагайдак жалобою повило?»

Гзак

Сили природи допомагають

11

Кончак

Руська земля радіє

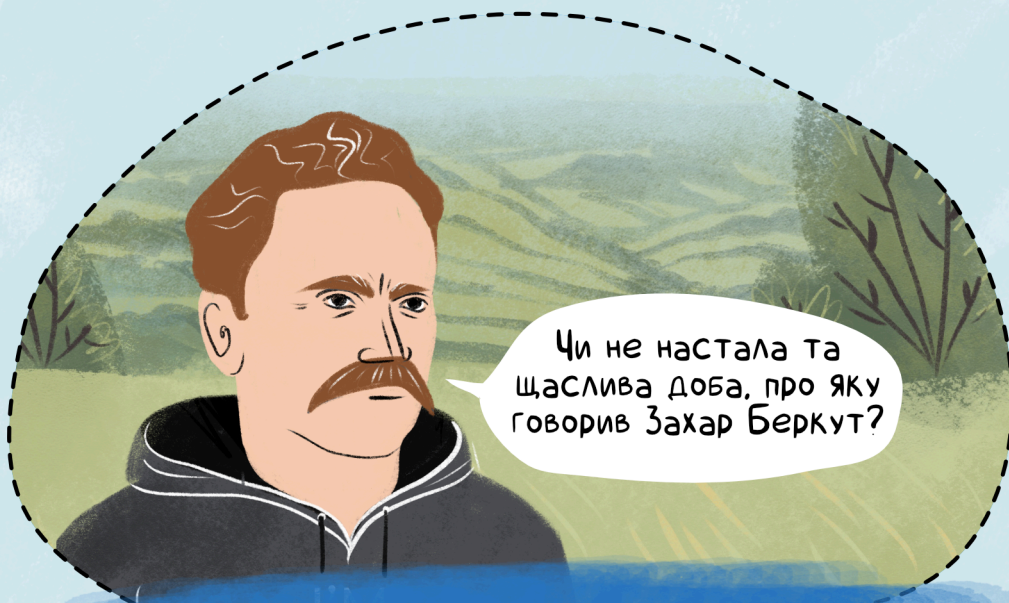
12

Київ

Повернення Ігоря

ЗАХАР БЕРКУТ

Іван Франко

історична повість

Перше видання - 1882р.

читати
повість

Іван Франко (1856-1916)

Ми мусимо навчитися чути себе українцями-не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без офіціальних кордонів!

ЗАХАР БЕРКУТ

Реальні події — загибель монгольського війська в Карпатах у 1241 р. (XIII ст.).

ЖАНР

історична повість

НАПРЯМ

реалізм, романтизм

ТЕМА

розповідь про те, як волелюбний народ Руської землі боронив свою батьківщину від монголо-татарської навали

ІДЕЯ

возвеличення мужності, патріотизму, винахідливості, рішучості, вміння долати перешкоди, боротися з труднощами; засудження підступності, зради, жадності, жаги до збагачення за рахунок інших

ЛІТЕРАТУРНИЙ РІД

епос

ПРОБЛЕМАТИКА

- захист рідної землі;
- моральний вибір;
- єдність, згуртованість народу-запорука перемоги;
- людина і природа; кохання, вірність, самопожертва;
- взаємовідносини батьків і дітей

ГЕРОЇ

Реальне місце подій

(село Тухля у Стрийському районі Львівської області)

Захар Беркут

(тухольський старійшина, знахар, який все життя віддав служінню громади)

Максим Беркут

(молодший син Захара, перейняв ідеали батька)

Мирослава

(дочка Тугара Вовка)

Тугар Вовк

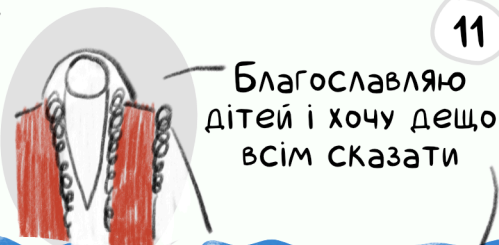
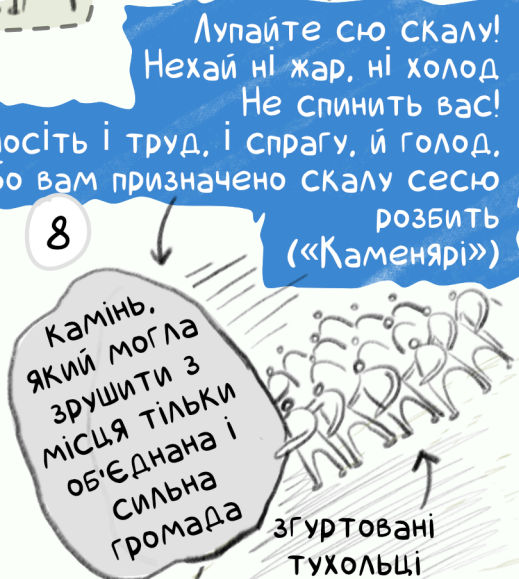
(боярин, якому князь Данило подарував землі Тухольщини)

Бурунда

(командир монгольського війська, сильний та жорстокий)

СЮЖЕТ

«Громадську єдність, завдяки якій було здобуто перемогу, буде втрачено, - лихі часи настануть для народу, але з часом вона відродиться, і настануть щасливі часи її відновлення»

ЛІСОВА ПІСНЯ

Леся Українка

прекрасна казка про любов і зраду

драма-феєрія

Перше видання - 1911р.

читати
тут

Леся Українка

Лариса Петрівна Косач

(1871-1913)

Я хочу крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Жити хочу! Геть думи сумні!

ЛІСОВА ПІСНЯ

Волинська
область

Твір був написаний всього
лише за 12 днів липня
1911р. у м. Кутаїсі, що на
Кавказі

Оспівано красу Волині,
де відбуваються події

ЖАНР

драма-феєрія
(філософська
драматична поема:
реальне і
фантастичне,
казкові персонажі)

ХУДОЖНІЙ НАПРЯМ

модернізм

ГОЛОВНИЙ КОНФЛІКТ

зіткнення духовно-
піднесеного й
матеріально-
приземленого

ІДЕЯ

утвердження краси
вільнолюбного духу,
кохання і мрії,
людського життя,
гармонійного і цілісного,
як природа, єднання
людини й природи, гімн
сильній, вільній, людині;
засудження людського
матеріалізму і
обмеженості

ЛІТЕРАТУРНИЙ РІД

драма

ПРОБЛЕМАТИКА

- "гармонія"; "вічне повторення";
- "єдність душі й тіла"; "любов як вища сила",
- "роздвоєність особистості";
- "природа й людина",
- "неодновимірність життя"

ТЕМА

життя людини в
природі, де існує
гармонія, і в соціумі,
де наявна дисгармонія

СВІТ ЛЮДЕЙ

Старий дуб
(символ
гармонії
природи та
людей)

мати Лукаша

ГЕРОЇ

Дядько Лев
(оверігає
старого
дуба)

сестра

угода

Килина

(вдова з двома дітьми,
яка стала дружиною
Лукаша - бездуховна та
обмежена)

Лукаш

(молодий хлопець, у
якого закохується
Мавка)

Мавка

(багата душею
лісова красуня)

Лісовик

(символ старості та
поміркованості)

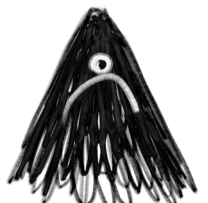
Перелесник

(дух спокуси)

СВІТ ПРИРОДИ + міфологія

Русалка

Той, що
в скалі сидить
(Марище)

Куць

(молоденький
чортик-паніч)

та інші
міфічні
істоти

Провесинь...
Прокинувся ліс

1

СЮЖЕТ

2

прокинулась мавка

Хто це?!!!

Треба
дерево на
хату.
Будем
жити тут

Це дядько
Лев, він
береже дуба.
Йому можна

Що це за
звуки?

Лукашева
сопілка.
Він-
людина.
Стережись!

Зроблю
сопілку з
верби

3

Ні! То
сестра
моя!

А як же я?..

Закохались

Мавка ходить
до Лукаша, мати
парубка невдоволена

4

що то за
невістка,
жати не
може! Жито
їй живе!

ЛІТО

З'являється Килина,
багата вдова

5

Нехай вона
більше не
приходить,
Лукаше!

ото невістонька!
Проведеш її
додому!

Жнуть і фліртують

Мавко, ти мені
ніхто! Буду з
тією, з ким хочу!

Я заберу
тебе на
той світ

Той, хто в
скалі сидить
(Марище)

6

Я жива, я буду вічно жити,
Я в серці маю те,
що не вмирає!

Прийшов Лукаш

7

Ти сіра і страшна!
Зашлю сватів до
Килини!

Мавка просить
Марище забрати її.
Вони зникають

ууууууууу

8

Мавка хоче
подивитись, як живе
нова сім'я Лукаша

Погано, Мавко. Лев
помер, Килина зрубала
дуба, Лев похований під
пнем. І зі свекрухою
Килина не в ладах

Хто це
виє?

це я невірною
Лукаша
перетворив на
вовкулаку

9

Ну що, дуже
ви щасливі?

10

А щоб ти стояла у
чуді та в диві!
(прокляття)

мавка
стала
вербою

Лукаш став людиною
та повернувся з лісу

Не скигли!

Приперся!

Тату, навчи грати
на сопілці!

Мавка знайшла "те слово
чарівне, що й озвірих
люди повертає"

ОСІНЬ

11

Лукаш зробив сопілку з
верби, чує голос Мавки

Що це за
верба?

Не знаю,
хочеш - на
сокиру і
зрубай!

Не дам вбити
кохану! горить
усі!

13

Все
згоріло

Килина з дітьми йде
в село, Лукаш йде в
ліс. Зустрічає
загублену Дольо

14

Мавко?!
Пробач..

О, не журися за тіло!

Ясним вогнем засвітилось воно...
...Легкий, пухкий попелець...
ляже, вернувшись, в рідну землю...
...стане початком тоді мій кінець.

Йде сніг, Лукаш
марить про
Мавку та дивно
посміхається...

ЗИМА

12

15

КАТЕРИНА

Тарас Григорович Шевченко

Соціально-побутова поема

Перше видання - 1840р.

читати
поему

Тарас Григорович Шевченко

(1814-1861)

геній слова,
пензля і пера

КАТЕРИНА

Присвячена
В. Жуковському (до
дня викупу поета з
кріпацтва - 22
квітня 1838 р.)

ЖАНР

соціально-побутова
поема

НАПРЯМ

романтизм (з
елементами
сентименталізму)

ЛІТЕРАТУРНИЙ РІД

соціально-побутова
поема

ІДЕЯ

гнівний осуд панської
розбещеності,
співчуття жінці-
матері, захист
знедолених. Ідея
вільного кохання

ТЕМА

трагічна доля жінки-
покритки й дитини-
безбатченка у
кріпосному
суспільстві

ПРОБЛЕМАТИКА

- любов і страждання;
- батьки і діти;
- моральні закони тогочасного суспільства, їх порушення;
- честь і безвідповідальність;
- крах ілюзій

ГЕРОЇ

Катерина

(образ України, зрадженої
і зневаженої Москвою)

прообраз героїні —
Оксана Коваленко

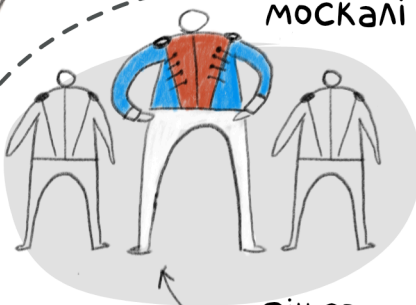
Івась

(образ
байстрюка)

Шлях - наскрізний образ у творі

москалі

офіцер-
негідник

батьки Катерини

чумаки

карбівничий

старий кобзар

як бачив
Катерину
сам Шевченко

СЮЖЕТ

Полюбила москалика. 1
Як знало серденько

пролог-звернення
поета

Кохайтесь, чорноброві,
Та не з москалями,
Бо москалі-чужі люде,
Роблять лихо з вами

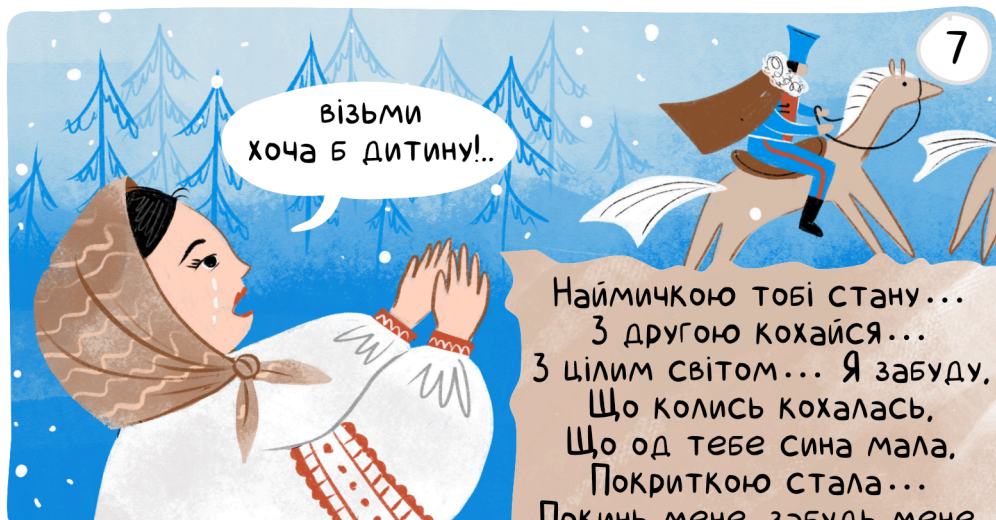

Нехай тебе бог прощає
Та добрії люде;
Молись богу та йди собі —
Мені легше буде 2

Пока, Катя,
я в Турцію!

Катерина-
покритка,
зреклись
батьки

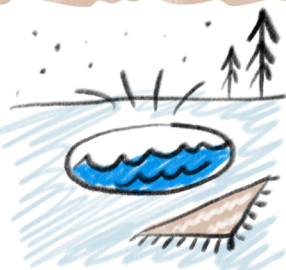
Наймичкою тобі стану...
З другою кохайся...
З цілим світом... Я забуду,
Що колись кохалась,
Що од тебе сина мала,
Покриткою стала...
Покинь мене, забудь мене,
Та не кидай сина.

8

минув час...

Прийми, Боже,
мою душу
А ти — моє тіло!

старий
кобзар

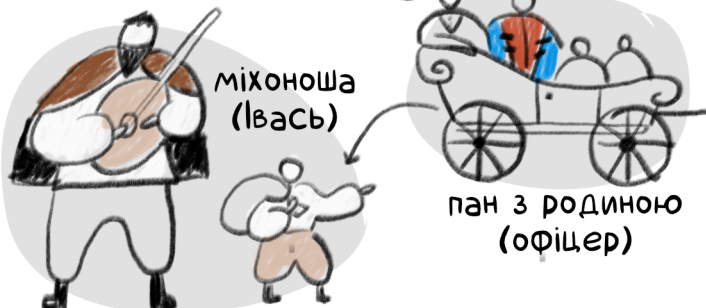
Какой милый!

міхonoша
(Івась)

...

батько знову
відцурався
сина

пан з родиною
(офіцер)

9

10

і кожен пішов
своїм шляхом...

КАЙДАШЕВА СІМ'Я

Іван Нечуй-Левицький

Соціально-побутова повість

Перше видання - 1879р.

читати
тут

Іван Семенович Нечуй-Левицький (1838-1918)

Перший в українській
літературі твір, який
зображує життя української
сім'ї в пореформений період

КАЙДАШЕВА СІМ'Я

«крізь сміх
пробиваються сльози»

"арена людських
пристрастей"

"енциклопедія
народознавства"

ЖАНР

соціально-побутова
повість (з елементами
сатири і гумору)

НАПРЯМ

реалізм

ЛІТЕРАТУРНИЙ РІД

епос

ІДЕЯ

засудження
індивідуалізму
егоїстичних натур і
норм народної моралі,
що є головними
причинами духовної
роз'єднаності в родині

ТЕМА

життя української
родини другої
половини XIX ст. (після
реформи 1861 р. -
відміна кріпацтва та
занепад
патріархального
устрою

ГОЛОВНА ДУМКА

змізерніння людської
душі, залежність
людей від
матеріальних
статків, духовна
роз'єднаність,
невміння зрозуміти
один одного

СОЦІАЛЬНИЙ КОНФЛІКТ

приватновласницькі
закони тогочасної
дійсності, майнова
нерівність між людьми,
їх прагнення до
власності

ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОНФЛІКТ

потворні риси і звички
у характерах героїв,
пережитки
кріпосницького ладу.

КОНТРАСТ

природи і світ
жалюгідних людських
взаємин

ГЕРОЇ

Омелько Кайдаш
(голова сім'ї)

Маруся Кайдашиха
(дружина Кайдаша)

Родина Довбишів

Мотря

(старша невістка,
дружина Карпа)

Карпо

(старший син)

Лаврін

(молодший син)

Родина Балашів

Мелашка

(молодша невістка,
дружина Лавріна)

Баба Палажка

("богомільна"
селянка)

СЮЖЕТ

